

**Rondreis
INDONESIË: JAVA,
BALI & GILI
EILANDEN - 22
dagen**

Rondreis INDONESIA: JAVA, BALI & GILI EILANDEN - 22 dagen

Selamat datang di Indonesia!

AIL 6 - 18 22

Uitgebreide routebeschrijving

Route

Dag tot dag schema

	Vervoer	Route	Overnachting
1	Vliegtuig	Vertrek	Vliegtuig
2	Bus, Vliegtuig	Aankomst Jakarta	Jakarta
3	Trein	Jakarta - Bandung	Bandung
4		Bandung	Bandung
5	Trein	Bandung – Yogyakarta	Yogyakarta
6		Yogyakarta / Stadsexcursie per becak	Yogyakarta
7		Yogyakarta / Excursies Borobudur en Prambanan	Yogyakarta
8	Trein	Yogyakarta – Malang	Malang
9		Malang – Bromo vulkaan	Bromo vulkaan
10	Bus	Bromo vulkaan – Kalibaru	Kalibaru
11	Bus, Ferry	Kalibaru – Pemuteran	Pemuteran
12		Pemuteran	Pemuteran
13	Bus	Pemuteran – Ubud	Ubud
14		Ubud / Fietsexcursie	Ubud
15	Bus	Ubud – Candidasa / Lebih	Candidasa / Lebih
16		Candidasa / Lebih	Candidasa / Lebih
17	Boot, Bus	Candidasa / Lebih – Gili Eilanden	Gili Eilanden
18		Gili Eilanden	Gili Eilanden
19		Gili Eilanden	Gili Eilanden
20	Boot, Bus	Gili Eilanden – Sanur	Sanur
21	Bus, Vliegtuig	Sanur – Vertrek Denpasar	Vliegtuig
22	Vliegtuig	Aankomst	Aankomst

Dag 1 Vertrek

Je vliegt vandaag naar Indonesië. Je komt de volgende dag aan op de luchthaven van Jakarta op het eiland Java. Hier start je **Java, Bali en de Gili Eilanden rondreis!**

ECHT OP REIS TIP Local Impact Score

Voor elke reis streven we naar een minimale impact op het klimaat en een maximale positieve impact op de lokale omgeving. Om inzichtelijk te maken welk deel van onze uitgaven en de uitgaven van onze reizigers bij de lokale gemeenschap terecht komt, hebben wij een Local Impact Score ontwikkeld. De Local Impact Score van deze reis is: **647**

[Lees meer over de Local Impact Score.](#)

Dag 2 Aankomst Jakarta

Afhankelijk van je definitieve vluchtschema kom je vandaag in de loop van de (na)middag aan in Jakarta. Op de luchthaven staat er een transfer klaar om je naar het hotel in de stad te brengen. De Indonesische **hoofdstad Jakarta** is een miljoenenstad en een ware metropool. Toch vind je er nog herinneringen aan het **voormalige Batavia**, zoals een oude Hollandse ophaalbrug, het **oude stadhuis** van Batavia en de schilderachtige haven **Sunda Kelapa**, waar prachtige houten Buginese vrachtboten nog met mankracht worden geladen en gelost. Op het **Medan Merdeka** (Onafhankelijkheidsplein) kun je het Nationale Monument vinden, in de volksmond ook wel **Monas** genoemd. Het is één van de monumenten die in opdracht van **Sukarno** is gebouwd, een bronzen obelisk van 137 meter met op de top een vlam die is bedekt met 35 kilo goud.

Dag 3 Jakarta - Bandung

Je begint de dag met een leuke excursie. Met het **openbaar vervoer** ga je de bekendste bezienswaardigheden van Jakarta verkennen! Je eerste stop zal de **Istiqlal moskee** zijn en de op loopafstand gelegen **kathedraal** uit 1901. Daarna gaat de tocht verder naar **Kota Tua**, het centrum van het **oude Batavia**. Je eindigt de stadstour in **Sunda Kelapa**, de oude haven. In de loop van de (na)middag stap je vervolgens op de **trein richting Bandung**. Het reizen met de trein door Java is een geweldige ervaring. Daar waar de wegen veelal overvol zijn, reis je met de trein langs kleine dorpjes, rijstvelden en vulkanen. Je bestemming voor vandaag is Bandung, ook wel het '**Parijs van Java**' genoemd. In de koloniale tijd woonden hier vele Nederlanders, aangezien de temperatuur veel aangenamer is dan in Jakarta. Je vindt hier dan ook nog veel koloniale gebouwen, zoals rond **Jalan Braga**, de straat met de grootste concentratie **art-deco gebouwen** ter wereld. Bezoek zeker het Savoy Homann hotel, een van de mooiste voorbeelden van art-deco. De kilometerslange **Jalan Cihampelas** heeft opvallende reclameborden en biedt de uitgelezen kans om voor weinig geld je garderobe flink aan te vullen.

Dag 4 Bandung

Je hebt vandaag een vrije dag. Leuk is een optionele *sightseeing* door het historische deel van Bandung. Hierbij worden Gedung Sate, 'Museum Asia - Africa' en een **wajangpoppenmaker** bezocht. 's Middags kun je optioneel naar een voorstelling van een bamboe orkest, dat '*Angklung*' wordt genoemd.

ECHT OP REIS TIP

Draag in hotels je steentje bij

Verklein je voetafdruk terwijl je slaapt! Enkele tips: denk eraan bij het verlaten van je kamer alle elektrische apparaten uit te schakelen, je opladers uit het stopcontact te halen en de airco uit te zetten. Let op je waterverbruik met tandenpoetsen & douchen! Zo bespaar je tijdens je reis veel elektriciteit, water en afval!

Dag 5 Bandung – Yogyakarta

Vroeg in de ochtend neem je de trein en reis je in de 'Executive' treinklasse door een schitterend landschap van **rijstterrassen, heuvels en rivieren** van Bandung naar Yogyakarta.

Yogyakarta werd in 1755 gesticht door de Javaanse prins Mangkubumi en heeft door de eeuwen heen een belangrijke rol gespeeld in het verzet tegen de koloniale onderdrukker. Nu is de stad vooral bekend als **centrum van de Javaanse cultuur**. Handwerkslieden zijn actief bezig bij het maken van *batik*, wajangpoppen, het bewerken van zilver of leer, en het pottenbakken. Je overnacht in Yogyakarta in een hotel met zwembad.

ECHT OP REIS TIP

Voor reisorganisaties die **duurzaam en verantwoord** willen ondernemen bestaan er verschillende certificeringsmogelijkheden. **Travelife** is de eerste internationale, door de Global Sustainable Tourism Council (GSTC) erkende, duurzaamheidsstandaard voor reisondernemingen. Het certificeringsproces kent een strenge procedure met onafhankelijke audits en volgt drie stappen/niveaus. Zowel Koning Aap als onze lokale agent in Indonesië zijn **Travelife Certified**, het hoogste van de drie niveaus!

Dag 6 Yogyakarta / Stadsexcursie per becak

Vrije dag. Je kunt optioneel per *becak*, de populaire fietstaxi in de stad, de stad Yogyakarta verkennen. Bij het hotel stap je in en word je naar het ommuurde **sultanspaleis, de Kraton**, gereden. De Kraton stamt uit 1755, de huidige sultan woont hier nog steeds. Onder begeleiding van een gids krijg je een rondleiding (een fooi na afloop is natuurlijk welkom). Let op: de Kraton is alleen 's ochtends geopend voor publiek. Het is belangrijk dat je gedekte kleding draagt.

Vervolgens bezoek je het **Waterpaleis**. Daarna brengen we je naar de **winkelstraat Malioboro**, waar je vrij kunt rondwandelen. De excursie duurt ongeveer zes uur. Je hebt een fietstaxi voor jezelf, om comfortabel te zitten. De entreegelden van het Sultanspaleis en Waterpaleis zijn inbegrepen bij de excursie.

Een aanrader is de optionele excursie 'Avondje uit met lokale gids', waarbij je ervaart wat de lokale jongeren 's avonds doen! Op het stadsplein Alun Alun sta je bij lokale eetstalletjes tussen de lokale mensen en probeert nieuwe versnaperingen. Je maakt een rondje om het plein op een kleurrijke *becak* en kunt meedoen met het spel *Mesangin*. Veel lol, en inzicht in de lokale cultuur!

Dag 7 Yogyakarta / Excursies Borobudur en Prambanan

Je bezoekt de **magische Borobudur** al vroeg; de zonsopkomst is (bij helder weer) magisch. Op ongeveer 1½ uur rijden van Yogyakarta ligt dit *grootste boeddhistische heiligdom ter wereld*. Het uit de 9de eeuw na Christus daterende pelgrimsoord is opgebouwd uit verschillende terrassen, met maar liefst 1500 verschillende reliëfs en 600 opengewerkte stoepa's en beeldt de weg naar het *nirwana* uit. Het entreegeld voor Borobudur is inbegrepen, net als de service van een lokale Engelssprekende gids. Uiteraard ontvangt hij/zij graag een fooi, tenminste als je tevreden bent.

's Middags kun je optioneel de **beroemde tempels van Prambanan** bezoeken. Aangezien we de bus al ingehuurd hebben voor deze dag, betaal je ter plaatse alleen het entreegeld. Het in 850 na Christus gebouwde hindoeïstische tempelcomplex is van imposante schoonheid en is geheel gewijd aan de goden Brahma, Shiva en Vishnoe. Prambanan is door UNESCO uitgeroepen tot **Werelderfgoed**.

NB. De Borobudur is een van de grootste trekpleisters van heel Indonesië. Om de Borobudur te beschermen, mag het monument nog maar door een gelimiteerd aantal bezoekers per dag, onder begeleiding, worden beklommen. Het verkrijgen van een toegangsbewijs om de Borobudur te beklimmen blijkt in de praktijk onderhevig aan wisselende regelgeving en procedures. De reisbegeleid(st)er kan hierover meer informatie geven.

Dag 8 Yogyakarta – Malang

Je maakt een rit per trein in de 'Executive Class' naar Malang. Vanwege de hogere ligging is het hier in de avonden aangenaam koeler dan aan de kust. Dit maakte Malang tijdens de koloniale tijd een populaire bestemming, waar men aan de hitte van Surabaya kon ontsnappen. Het stadsleven en het statige 'Tugu hotel' liggen rond het **Alun Alun plein**. **Toko Oen** is een ijssalon die al populair was in de koloniale tijd en die ook deze sfeer nu nog uitademt. Afhankelijk van de aankomsttijd in Malang kun je vandaag of morgenvroeg iets meer van het stadscentrum zien, de **Pasar Bunga** (bloemenmarkt) bezoeken of naar het uitkijkpunt vanaf de brug over de **gekleurde wijk Kampung Jodipan**. Ook je hotel in Malang beschikt over een zwembad.

Dag 9 Malang – Bromo vulkaan

Je rijdt via Probolinggo naar Sukapura, waar je overstapt in een kleinere bus die je naar de Bromo vulkaan zal brengen. Je **verblijft in Bromo** en de beklimming naar de top van de krater zijn ongetwijfeld een hoogtepunt van je *Indonesië rondreis*. Het is aan te raden om bij goed weer in de middag alvast een wandeling te maken door de 'zandzee' richting Bromo vulkaan. Het is meestal een heerlijke rustige **middagwandeling**, terwijl er tijdens de zonsopkomst in de vroege ochtend veel bezoekers zullen zijn.

Dag 10 Bromo vulkaan – Kalibaru

's Ochtends om 04.00 uur (of vroeger) sta je op voor een excursie met jeeps naar een hoger gelegen uitzichtpunt, vanwaar je een prachtige **zonsopkomst over de Bromo vulkaan** en de omringende 'zandzee' kunt zien. Vervolgens rijdt je met de jeeps de krater in, door de 'zandzee' naar de voet van de Bromo vulkaan. Aangekomen bij de voet van de binnenste kraterrand moet je 253 treden omhoogklimmen naar de kraterrand. Eenmaal boven zie je de gele zwaveldampen uit het middelste opstijgen. Na dit avontuur ga je terug naar je hotel voor het ontbijt. Het entreegeld voor de Bromo vulkaan is inbegrepen in je reissom.

Je daalt af naar Sukapura, waar je weer op onze eigen bus overstapt voor de **rit naar Kalibaru**. Reizen in Oost-Java betekent dat je door een gebied met plantages rijdt, waar onder andere cacao, tabak, peper, suikerriet, kruidnagel en kaneel worden verbouwd. In Kalibaru overnacht je in een hotel voorzien van een zwembad.

NB. Bromo is een actieve vulkaan. De status van de vulkaan kan dagelijks veranderen. Pas bij aankomst bij de toegang tot het gebied wordt de meest actuele informatie gegeven. Er is dus altijd een kans dat (een deel van) de geplande activiteiten door vulkanische activiteiten niet door kan gaan.

Dag 11 Kalibaru – Pemuteran

Je leert vandaag veel over het gebruik van verse kruiden in de Indonesische keuken. Je brengt een bezoek aan een kruidentuin, waarbij je de kruiden (die een belangrijk ingrediënt bij het **Indonesisch koken** en bij traditionele medicijnen zijn) leert herkennen. Na uitleg over Indonesische kruiden begint een korte kookles en lunch.

Je rijdt met de bus naar de havenplaats Banyuwangi, waar verboden de oversteek maken naar Bali. Op Bali is het nog maar een klein stukje rijden naar het gezellige **kustplaatsje Pemuteran**. Wat een **oase van rust**, zonder de drukte die je aantreft op de stranden van Zuid-Bali! Pemuteran is gelegen aan de rand van het West-Bali Nationaal Park.

Dag 12 Pemuteran

Vrije dag. Pemuteran is ideaal voor liefhebbers van snorkelen. Je kunt ook duiken (mits je in het bezit bent van een duikbrevet). Een echt mooi gebied voor deze activiteiten is het kristalheldere onderwater-natuurreservaat bij het **eiland Menjangan**, even ten noordwesten van Pemuteran. Een **koraal ecoproject** voor de kust van Pemuteran is ook een mooie snorkelplaats, je kunt er direct vanaf het strand naar toe.

Houd je niet van snorkelen? Je kunt er ook voor kiezen om het West-Bali Nationaal Park al wandelend te ontdekken. Het is mogelijk om tijdens de wandeling Bali-spreeuwen, makaken en pythons tegen te komen. Maar je kunt ook een boekje lezen, genieten van het strand, zonnen of op zoek naar een **Balinese massage**.

ECHT OP REIS TIP Het mooiste plaatje

Wil je fotograferen? Neem dan de omgeving in je op en houd rekening met de lokale bevolking.

De landen die je bezoekt zijn vaak fotogeniek, vooral vanwege de mensen. Een paar tips: vraag toestemming, laat de foto zien die je gemaakt hebt en fotografeer met respect! EN vergeet vooral niet af en toe achter je lens vandaan te kijken, geniet van alles om je heen!

Dag 13 Pemuteran – Ubud

Van Pemuteran reis je naar Ubud. Ubud is hét **culturele hart van Bali**, vooral beroemd om zijn schilderkunst. De traditionele Balinese cultuur wordt hier in ere gehouden. Er zijn dan ook vaak religieuze ceremonies, **dansvoorstellingen en feesten**. Vrijwel zeker kun je hier een van deze kleurrijke festiviteiten meemaken. Ubud ademt de Balinese cultuur! Je kunt er uren wandelen langs tempels en musea. Het stadje heeft bovendien veel winkelmogelijkheden en een scala aan gezellige, stijlvolle restaurantjes.

Dag 14 Ubud / Fietsexcursie

Vrije dag. Wie van wandelen en fietsen houdt kan in de directe omgeving zijn hart ophalen. Een aanrader is een **facultatieve fietstocht** in de ochtend langs de mooie rijstvelden. Met een beetje geluk zie je hoe de rijst geplant of geoogst wordt. Je passeert fotogenieke tempels en eindigt je fietstocht mogelijk bij een Balinese familie, waar je kunt zien hoe men leeft. Liever het water op? **Rafttochten**, die dagelijks worden aangeboden, garanderen een dag vol plezier en vanaf de rivier kun je de mooie omgeving goed in je opnemen.

ECHT OP REIS TIP

Iets bijzonders? Neem dan deel aan de optionele excursie **'Diner bij Balinese familie thuis'**. Je krijgt daarbij een rondleiding door het huis en het erf en geniet van een smakelijk diner in Balinese stijl, zittend op de vloer. **Selamat makan!**

Dag 15 Ubud – Candidasa / Lebih

Het gezellige kustplaatsje Candidasa is je uitvalsbasis voor een verkenning van de Balinese oostkust. Voor relatief weinig geld kun je hier heerlijk Balinees, Chinees of westers eten. Vooral de verse visgerechten zijn een aanrader! Er zijn ook veel tentjes waar je 's avonds terecht kunt voor traditionele muziek- en dansvoorstellingen.

NB. Vanwege werkzaamheden aan de kustlijn rond Candidasa zal tijdelijk in Lebih worden overnacht in plaats van Candidasa. Zodra de werkzaamheden afgerond zijn, zal er weer in Candidasa worden overnacht. Verder vinden er geen wijzigingen plaats in het programma.

Dag 16 Candidasa / Lebih

Vrije dag. Wil je snorkelen of duiken dan kun je vanuit Candidasa het beste de boot nemen naar de kleine eilandjes voor de kust. Er liggen prachtige koraalriffen met kleurrijke vissen. 'Blue Lagoon' heeft een wit zandstrand en een rif om te snorkelen. Twintig minuten rijden vanaf Candidasa ligt het mooie witte zandstrand van Pasir Putih. Je kunt hier een parasol met ligbed huren, en genieten van een heerlijk dagje aan een zandstrand dat nog niet door het grote publiek is ontdekt.

ECHT OP REIS TIP

Traditionele cultuur opsnuiven? Dat kan in het dorp Tenganan, aan de voet van de Gunung Agung. De bewoners van Tenganan worden Bali Aga genoemd wat 'oorspronkelijke Balinezen' betekent; ze leven voor een belangrijk deel volgens de oude regels van het animisme, dat voor de opkomst van het hindoeïsme aangehangen werd. Tenganan is een uniek ommuurd dorp met vier toegangspoorten. Binnen de muren bevinden zich de huizen van ongeveer 100 families. Buiten de poorten ligt het regenwoud.

Dag 17 Candidasa / Lebih – Gili Eilanden

Je rijdt naar de haven van Padangbai en gaat dan met een *fast boat* van Bali richting Lombok. Voor de kust liggen de Gili's (Trawangan, Air en Meno), een drietal idyllische eilanden. Je treft op de eilanden veel duikscholen, barretjes, restaurants en hotels. Als het weer meewerkt kun je genieten van fraaie zonsopkomsten en -ondergangen. Het is maar de vraag of je het hotelzwembad gaat gebruiken. De zee schreeuwt bijna om een verfrissende duik!

Dag 18 Gili Eilanden

Vrije dag. Lekker door de branding struinen, je dag doorbrengen met een boek, kletsen met je reisgenoten, een sudoku en een tropisch drankje? Liefhebbers kunnen met een vlerkpauw een optionele **snorkelexcursie** ondernemen. De wateren rondom de Gili Eilanden zijn echte **onderwaterparadijsjes**. Het zeewater is erg helder en tussen het **kleurrijke koraal** wonen onder andere **zeeschildpadden**, zeepaardjes, anemoonvissen, zeesterren, rifhaaitjes en roggen.

Dag 19 Gili Eilanden

Vrije dag. Wuivende palmbomen, witte stranden, koraalriffen en een blauwe zee. Dat zijn de tropische Gili Eilanden, een ultieme bounty bestemming. Op alle drie de Gili's hangt een relaxt sfeertje. Omdat de eilandjes vrij zijn van hoteltorens en gemotoriseerd verkeer hebben ze hun serene karakter weten te behouden. Ook vandaag kun je naar eigen inzicht indelen. Lekker zwemmen, opnieuw snorkelen of duiken, pootjebaden, heerlijk nasi goreng eten... Een hele dag om het ultieme 'bounty' gevoel te ervaren.

Dag 20 Gili Eilanden – Sanur

Met een *fast boat* vaar je terug naar Bali en rijd je vervolgens naar de **badplaats Sanur!** Je kunt lekker relaxen op het zandstrand. In de directe omgeving zijn diverse watersporten te beoefenen zoals **(wind)surfen, waterskiën, duiken, zeilen en vissen.** Je overnacht in een **comfortabel hotel met zwembad.** Geniet van een laatste zwoele tropennacht.

Dag 21 Sanur – Vertrek Denpasar

Ga je laatste souvenirs kopen of smul van je laatste portie kip- of geitensaté. Het centrum van Sanur telt diverse winkels en restaurantjes. Nog enkele laatste uren op het mooie Bali voordat je een transfer hebt naar de internationale luchthaven in Denpasar. Hier stap je op het vliegtuig naar huis.

Dag 22 Aankomst

Aankomst. Het einde van je **groepsreis Java, Bali en de Gili Eilanden.** Het nagenieten kan beginnen. Kom nog eens terug naar de 'Gordel van Smaragd'; Indonesië heeft nog veel meer mooie eilanden.

ECHT OP REIS TIP

Verminder plastic afval, neem je eigen waterfles mee!

Onze lokale agent gebruikt watertanks in alle voertuigen om plastic afval te verminderen. Neem daarom een navulbare waterfles mee op reis en help zo mee aan dit duurzame project.

Aanvullende informatie

Wat is inclusief?

- internationale vluchten inclusief ruimbagage
- alle transport met airconditioned (mini)bus
- treinrit Jakarta-Bandung
- treinrit Bandung-Yogyakarta
- treinrit Yogyakarta-Malang
- ferry van Java naar Bali
- fast boat Bali – Gili Eilanden v.v.
- overnachtingen in hotels op basis van logies en ontbijt
- lokale Nederlandstalige reisbegeleiding op specifieke vertrekkdata
- lokale Engelstalige reisbegeleiding op specifieke vertrekkdata
- stadstour Jakarta met openbaar vervoer
- excursie Borobudur met gids en entreegeld
- bezoek kruidentuin met lunch in Kalibaru
- jeepexcursie met entreegeld Bromo vulkaan
- luchthavenbelastingen
- brandstofheffing

Wat is exclusief?

- overige maaltijden
- optionele excursies
- overige entreegelden
- fooien
- visum
- Tourist Levy Bali
- boekings(dossier)kosten
- bijdrage Calamiteitenfonds (enkel in Nederland)
- consumentenbijdrage SGR € 5,- per persoon (enkel in Nederland)
- reis- en annuleringsverzekering

Attentie

Zakgeld

450

Excursies

Bandung – Angklung voorstelling

's Middags ga je naar een leuke voorstelling van een bamboe orkest, dat 'Angklung' wordt genoemd. Een leuke show waarbij ook het publiek wordt betrokken waardoor het voor de kinderen ook aantrekkelijk is.

Excursietijd (onder voorbehoud; in overleg met de reisbegeleiding):

14.45 uur: Vertrek naar 'Angklung' voorstelling

15.30-17.00 uur: Voorstelling Angklung

18.00 uur: Terug in het hotel

Inbegrepen: angklung voorstelling

Niet inbegrepen: fooi, drankjes

Bandung – City tour

In de ochtend maak je een city tour waarbij je het historische deel van Bandung bekijkt. Gedung Sate, 'Museum Asia – Africa' en een wajangpoppenmaker die de poppen voor het schaduwspel maakt worden bezocht.

Rond de middag ben je weer terug in het hotel, waar je kunt lunchen (niet inbegrepen), rusten of een duik in het zwembad nemen.

Excursietijd (onder voorbehoud; in overleg met de reisbegeleiding):

8.30 uur: Vertrek van het hotel

9.30 uur: Bezoek Gedung Sate, 'Asia Africa museum' en poppenmaker

12.00 uur: Aankomst terug in hotel

Niet inbegrepen: fooi, drankjes

NB: Op maandagen zijn het museum en de poppenmaker gesloten. De excursie zal dan meer het historische gedeelte van Bandung beslaan, zoals 0 Km punt waar de grote postweg van Daendels startte en het art-deco hotel Savoy Homans en Grand Preanger.

Bandung – City tour & Angklung voorstelling

In de ochtend maak je een city tour waarbij je het historische deel van Bandung bekijkt. Gedung Sate, 'Museum Asia – Africa' en een wajangpoppenmaker die de poppen voor het schaduwspel maakt worden bezocht.

Rond de middag ben je weer terug in het hotel, waar je kunt lunchen (niet inbegrepen), rusten of een duik in het zwembad nemen.

's Middags ga je naar een leuke voorstelling van een bamboe orkest, dat 'Angklung' wordt genoemd. Een leuke show waarbij ook het publiek wordt betrokken waardoor het voor de kinderen ook aantrekkelijk is.

Excursietijd (onder voorbehoud; in overleg met de reisbegeleiding):

8.30 uur: Vertrek van het hotel

9.30 uur: Bezoek Gedung Sate, 'Asia Africa museum' en poppenmaker

12.00 uur: Aankomst terug in hotel

14.45 uur: Vertrek naar Angklung voorstelling

15.30-17.00 uur: Voorstelling Angklung

18.00 uur: Terug in het hotel

Inbegrepen: angklung voorstelling

Niet inbegrepen: fooi, drankjes

NB: Op maandagen zijn het museum en de poppenmaker gesloten. De excursie zal dan meer het historische gedeelte van Bandung beslaan, zoals 0 Km punt waar de grote postweg van Daendels startte en het art-deco hotel Savoy Homans en Grand Preanger.

Candidasa – Oost-Bali trekking

Een mooie tocht door het gebied Karangasem. Een van de meest authentieke delen van Bali met rustieke dorpjes, gastvrije bevolking en een onbedorven landschap van bergen, rijstvelden en jungle. Landelijke charme!

Je wordt in circa 30 minuten naar het startpunt van de trekking gebracht. Vanuit hier start je met een trektocht door de

rijstvelden van ongeveer 2 uur. Je loopt vervolgens via een bergpad in circa 45 minuten steil naar beneden het dorp Tenganan binnen. Tenganan is een dorp dat aan eeuwenoude tradities gebonden is, je vindt hier de unieke Geringsing (dubbele ikat geweven) sarongs. Rond het middaguur ben je weer terug in Candidasa.

Excursietijd: in de ochtend, overleg met de reisbegeleiding.

Inbegrepen: Engelssprekende gids, vervoer, entreegeld

Niet inbegrepen: fooi, drankjes

Candidasa – ‘White Sand Beach’

De kusten van Bali zijn vaak van zwart vulkanisch zand. Er is echter ook een prachtig wit zandstrand te vinden op Oost-Bali. In circa 30 minuten (met de auto/bus vanaf Candidasa) kom je aan bij het mooie en afgelegen witte zandstrand van Pasir Putih. Hier kun je een parasol en ligbed gebruiken. Een wandeling langs het strand, spelen in de golven en een heerlijk hapje en drankje onder de parasol zijn de ingrediënten voor een ontspannen middag aan zee.

Excursietijd: in de middag, in overleg met de reisbegeleiding.

Inbegrepen: vervoer

Niet inbegrepen: fooi, drankjes

Gili Eilanden – Snorkeltrip

Je gaat met een vlerkprauw naar een gebied waar de kans groot is om, al snorkelend, zeeschildpadden te zien zwemmen. Na dit avontuur brengt de prauw je naar een plek waar het mooi snorkelen is, boven een koraaltuin met vele soorten kleurrijke vissen. Na het snorkelen word je weer terug gebracht naar het hotel met de prauw.

Excursietijd (onder voorbehoud; in overleg met de reisbegeleiding):

09.30 uur: Vertrek van hotel naar de prauw

10:30 uur: Mogelijkheid tot snorkelen

14:00 uur: Terug in het hotel

Inbegrepen: boottocht, snorkelmateriaal

Niet inbegrepen: fooi

Onderweg in Indonesië altijd bereikbaar en ‘connected’! (Opgeven bij boeking)

Heerlijk in de bus je *social media* updaten, een selfie sturen naar je familie, of een lekker gerecht opzoeken voor de lunch? Dit kan nu in Indonesië, met onze mobiele wifi-hotspot! Je eigen persoonlijke wifi-netwerk gedurende de gehele reis, deelbaar met je partner of gezin.

Bij aankomst in het eerste groepshotel (op dag 2) ontvang je een *mobiele wifi-hotspot* met 100 GB-data te gebruiken tijdens de gehele reis. Je kunt er tot 5 apparaten tegelijkertijd mee verbinden, en het heeft een batterij! Dus bruikbaar, in de bus, onderweg of in het hotel. De meeste hotels in Indonesië hebben wifi, maar de kwaliteit verschilt, met je eigen wifi, ben je dus altijd bereikbaar, en hoeft je geen lokale simkaart te kopen.

Goed om rekening mee te houden:

- Je dient een borg van 680.000 Indonesische rupiah te betalen bij afname van het wifi-apparaat.
  - Wij gebruiken de beste provider in Indonesië, maar niet overal is het signaal even sterk, zeker in afgelegen gebieden.
  - De datalimiet is 100 GB te gebruiken gedurende maximaal 30 dagen.
  - Je kunt maximaal 5 apparaten met de wifi verbinden.
  - Indien je de reis hebt verlengd, is de mobiele wifi-hotspot niet inbegrepen tijdens de verlenging.
-

Ubud – Diner bij Balinese familie thuis

Voor het diner krijg je een rondleiding door het huis met erf. Je ziet dat er meer dan één gezin leeft, elk met zijn eigen slaapvertrekken. Verschillende gebouwen op het erf zijn gebouwd volgens religieuze richtlijnen. Zo wordt de richting bepaald door de locatie van Gunung Agung, de voor hindoeïstische Balinezen ‘Heilige Berg’. Op het erf is een schrijn waar geofferd wordt aan de goden. Je gastheer kan je hier meer over vertellen. Het Balinese diner kan gecombineerd

worden met een bezoek aan een klein heiligdom uitgehouden in de rotsen, dat teruggaat tot de 11de eeuw. Je leert tijdens deze excursie veel over de Balinese cultuur.

Het diner nuttig je in Balinese stijl, zittend op de vloer. Je kunt ervoor kiezen om te eten met je handen, net als de Balinezen. Je maaltijd wordt vers bereid in de keuken en bestaat meestal uit soep, groenten, sojabonen en kip. 'Selamat makan!' *De genoemde prijs geldt bij deelname van 4 reizigers.*

Inbegrepen: diner, bezoek aan tempel Candi Tebing, transfer
Niet inbegrepen: drankjes

Ubud – Fietstocht

In de morgen stap je op je fiets. Met de auto word je buiten het drukke centrum van Ubud gebracht. Je fietstocht start in de om Ubud heen liggende rijstvelden. Met een beetje geluk kun je zien hoe de rijst geplant of geoogst wordt. Je fietst langs kleine dorpstempeltjes en krijgt een leuk beeld van het dagelijks leven op het platteland. Je rijdt via de mooie sawa's in de omgeving van Ubud terug naar het hotel, waar je tegen de middag weer aankomt. Houd er wel rekening mee dat de omgeving van Ubud niet vlak is en dat er je soms stevig moet trappen.

Excursietijd (onder voorbehoud; in overleg met de reisbegeleiding):
09:00 uur: Vertrek van hotel
12:00 uur: Terug in het hotel

Inbegrepen: fiets, Engelssprekende gids
Niet inbegrepen: fooi

Ubud – Raften

Je kunt van de prachtige omgeving van Ubud genieten door een rafttocht te maken. Uitgerust met helm en peddel vaar je de rivier af die door een kloof stroomt. Sommige stukjes zijn spannend als er een stroomversnelling is. De gids stuurt je er professioneel doorheen, verwacht wel dat je mee moet peddelen. Veel plezier met elkaar tijdens deze tocht, die spannend is maar door iedereen gedaan kan worden. Om de rivier te bereiken is er een lange trap waarmee je afdalt tot in de kloof. Aan het eind klim je weer omhoog. Daarna kun je douchen en omkleden en genieten van een lunch.

Yogyakarta – Avondje uit met lokale gids

Een avondje uit zoals de lokale jongeren! Je begint met een wandeling vanaf Jalan Prawirotdaman naar het stadsplein Alun Alun. Hier zal de lokale gids je wat over de geschiedenis van het plein vertellen, waarna je bij lokale eetstalletjes op de grond tussen de lokale mensen gaat zitten om nieuwe versnaperingen te proberen. Je maakt een rondje om het plein op een kleurrijke becak en kunt meedoen met het spel Mesangin. Veel lol, en inzicht in de lokale cultuur op deze avond.

Excursietijd (onder voorbehoud):
18.00 uur: Wandeling naar het plein Alun Alun
18.20 uur: Spelletjes, eten en drinken
20.00 uur: Wandeling terug naar Jalan Prawirotdaman

Inbegrepen: niet-alcoholisch drankje, rondje in een becak, spelletjes op het stadsplein
Niet inbegrepen: fooien, overige drankjes

Yogyakarta – Stadstour

Het vervoer voor deze excursie is per becak, de populaire fietstaxi in de stad. Bij het hotel stap je in en word je naar het sultanspaleis, de Kraton, gereden. Onder begeleiding van een gids krijg je een rondleiding. Vervolgens bezoek je een zilver- en een batikwerkplaats. Natuurlijk bekijk je ook het Waterpaleis. Daarna brengen we je naar de winkelstraat Malioboro, waar je vrij kunt rondwandelen.

Excursietijd (onder voorbehoud; in overleg met de reisbegeleiding):
08:00 uur: Vertrek van hotel

14:00 uur: Terug in het hotel

Inbegrepen: vervoer per becak, entreegeld, Engelssprekende gids

Niet inbegrepen: fooien, lunch, drankjes

Informatie over het land

Indonesië

Bevolking

Indonesië heeft een oppervlakte van 1.904.000 km² (46 maal Nederland en 60 maal België) en bestaat uit 17.508 eilanden waarvan er 6000 zijn bewoond. De bevolking van Indonesië telt 250 miljoen inwoners en is zeer ongelijk verspreid over de archipel. Ruim twee derde van de bevolking woont op Java, Bali en Sumatra, terwijl deze eilanden maar 7 procent van de totale oppervlakte beslaan. De bevolking van Indonesië is onder te verdelen in ruim driehonderd bevolkingsgroepen, ieder met een eigen identiteit. De verscheidenheid van groepen is ontstaan door verschillende migratiegolven onder meer vanuit het vasteland van Azië en vanuit Afrika.

Cultuur van Indonesië: De archipel is grofweg te onderscheiden in West-, Midden- en Oost Indonesië. Het centraal gelegen Java met Jakarta als epicentrum claimt de hoofdrol: cultureel, economisch en politiek. Het eiland herbergt meer dan de helft van de Indonesische bevolking, de meeste industrie en beste infrastructuur en dus relatief de meeste welvaart. Het westelijk gelegen Sumatra laat zich graag voorstaan op haar Malayu cultuur van religieuze devotie en pioniersgeest. Oost-Indonesië staat te boek als de regio van religieuze en culturele minderheden, als kleurrijk en cultureel authentiek. Maar het is ook het minst ontwikkelde gebied, met de meest schrijnende armoede. Met uitzondering van Bali, de parel van de oostelijke eilandengroep, mede dankzij het toerisme.

Indonesië en haar cultuur leer je pas écht kennen door het contact met de lokale bevolking. Tijdens onze [rondreizen door Indonesië](#) en [familieizen door Indonesië](#) kom je ook in aanraking met de gastvrije bewoners van het land.

Cultuur

Tijdens je [vakantie in Indonesië](#) zul je merken dat bepaalde gewoontes in Indonesië afwijken van wat we in Europa gewend zijn. Indonesiërs houden van goede lichamelijke verzorging. Ze gaan minimaal twee keer per dag in bad. Het Indonesische baden (mandiën) gaat anders dan in Nederland en België. Hoewel moderne huizen en veel hotels door de westerse invloed inmiddels voorzien zijn van douches, tref je soms nog de traditionele mandi-bak aan. Ga niet in de grote bak water in de badkamer (*kamar mandi*) zitten, maar schep een klein emmertje water uit de bak en gooi het water over je heen.

Gewoonten in Indonesië: Indonesiërs gebruiken geen toiletpapier, maar vegen zich af met water, waarbij ze hun linkerhand gebruiken. Dit verklaart waarom men niet met de linkerhand aangeeft of aanneemt en niet met de linkerhand eet. Ben je linkshandig, wees dan voorbereid op verbaasde opmerkingen en probeer jezelf aan te wennen wat vaker je rechterhand te gebruiken.

Kleding in Indonesië: Indonesiërs kleden zich doorgaans netjes, ook mensen die het niet breed hebben. Netjes betekent: schoon, gestreken en niet kapot. Kijk niet raar op als een Indonesiër zich meerdere keren per dag verkleedt. Hoewel men weet dat toeristen andere gewoontes hebben, op vakantie zijn en informeler gekleed gaan, verwacht men in Indonesië wel dat buitenlandse bezoekers fatsoenlijk gekleed gaan. Wanneer je een tempel of moskee bezoekt, dien je schouders en benen te bedekken. Gedraag je rustig en toon respect, loop niet voor biddende mensen langs, informeer of je mag fotograferen en als er een ceremonie plaatsvindt, zorg dat je die niet verstoort. Bij het bezoek aan een tempel dien je meestal een *sarong* te dragen (vaak ter plaatse verkrijgbaar).

Omgangsvormen in Indonesië: Indonesiërs zijn over het algemeen bijzonder vriendelijk en open. Waar je tijdens je [Indonesië rondreis](#) of je [Indonesië familiereis](#) ook komt, je zult dikwijls door kinderen en zelfs volwassenen worden begroet met 'Hello mister' (ook als je een vrouw bent). Het stellen van allerlei persoonlijke vragen over leeftijd, salaris, religie en andere persoonlijke zaken is in Indonesië de gewoonste zaak van de wereld. De keerzijde van al deze gezellige praatjes is dat Indonesiërs soms de tijd uit het oog verliezen en regelmatig te laat op afspraken verschijnen.

Duurzaamheid

Groen in Indonesië

Tijdens onze reizen door **Sumatra** is de voederplaats in Bukit Lawang (Bohorok) door de Indonesische regering gesloten. De orang-oetans worden dus niet langer meer gevoerd in dit nationale park. Een meer duurzame aanpak van het nationale park en zijn inwoners dus!

Project

In samenwerking met onze lokale agenten steunt Koning Aap wereldwijd een aantal projecten met een financiële bijdrage. Ook onze reizigers dragen een steentje bij. Een groot (en groeiend) aantal deelnemers geeft via het boekingsformulier of via de website feelingresponsible.org een donatie aan een van onze projecten. Je kunt onze projecten al steunen met een bedrag vanaf € 10. Koning Aap verdeelt daarnaast samen met zusterorganisaties Shoestring € 13.750 over de volgende projecten: [klik hier](#).

Ibu Harnik weeshuis

Waar zet dit project zich voor in?

Het Ibu Harnik weeshuis zorgt voor ongeveer 42 weeskinderen. Wij steunen dit project in samenwerking met onze lokale agent.

Waar gaan de donaties naartoe?

Van onze bijdrage worden onder andere schooluniformen, schooltassen en schoenen gekocht.

Stichting Tolong Flores

Waar zet dit project zich voor in?

Ook steunen wij, in samenwerking met onze lokale agent, 'Tolong Flores', een stichting die door een clubje van oud-reizigers is opgericht. Deze stichting zet zich in voor de verbetering van het onderwijs op scholen in Flores. Koning Aap was vlak na de start de eerste sponsor.

Waar gaan de donaties naartoe?

Daarvan worden vooral schoolmaterialen voor de school in Gorontalo aangeschaft. In de toekomst zal meer ingezet worden op de ontwikkeling van de leerkrachten, bijvoorbeeld door middel van computercursussen en het trainen van een leerkracht Engels. [Bezoek de Tolong Flores website](#).

Eten en drinken

Het is eigenlijk verbazingwekkend dat we kunnen spreken van dé Indonesische keuken in een land van meer dan 17.000 eilanden. Toch is dat mogelijk. De basis van elke maaltijd, van Noord-Sumatra in het westen tot West-Papua in het oosten, is gekookte witte rijst (*nasi putih*). Zelfs bij het ontbijt wordt rijst gegeten. Meestal zijn dit restjes die opgebakken worden. Als toerist hoef je niet bang te zijn dat je de hele dag door rijst moet eten tijdens je [Indonesië rondreis](#) of je [Indonesië familiereis](#), in de hotels wordt gewoon een Europees ontbijt geserveerd.

Specerijen in Indonesië: Een ander bindmiddel tussen de eilanden is het gebruik van kokos, chilipepers en inheemse kruiden en grassen. In geen enkel ander land ter wereld worden zoveel verschillende specerijen verbouwd als in Indonesië. Rijst is dan wel de basis van elke maaltijd, maar de bijgerechten variëren zowel in ingrediënten als mate van gekruidheid per eiland of regio. Zo zijn gerechten uit Midden-Sumatra, uit de zogeheten Padangkeuken, doorgaans zeer heet en bevatten veel gember. In vergelijking daarmee wordt op Java veel milder gekookt, hier en daar zelfs zoetig, onder meer door het gebruik van *gula jawa*, Javaanse suiker.

Gevarieerd eten in Indonesië: Hoe verder weg van het centraal gelegen Java en hoe minder gecultiveerd een eiland is, hoe minder ingrediënten er verkrijgbaar zijn. En hoe minder verfijnd de kookgewoonten zijn. Verblijf je in Kalimantan, dan zul je geregeld pens, hart en darmen op het menu vinden. Op het overbevolkte Java heeft de bevolking geen ruimte om vee te weiden en eet men veel plantaardig voedsel als tahoe en tempé. De Molukkers serveren vis en *sago*, want die hebben zij voorhanden. De religie van een streek heeft ook invloed op de ingrediënten. De hindoeïstische Balinezen eten varkensvlees, terwijl rundvlees, populair in de gehele archipel, voor hen taboe is.

Drinken in Indonesië: Het water uit de kraan is niet geschikt om te drinken. Overal in Indonesië zijn flessen gezuiverd drinkwater te koop. Evenals frisdranken en vruchtensappen. Ondanks het verbod van de islam op alcoholhoudende dranken, doen de meeste Indonesiërs hier niet moeilijk over. Het in Indonesië geproduceerde bier, *Bintang* en *Anker*, is in wat meer westerse restaurantjes te koop, maar sterke drank is moeilijker te krijgen. Koffie (*kopi*) is gemaakt van de uitstekende Indonesische koffiebonen en ook thee (*teh*) is alom verkrijgbaar.

Feestdagen en festivals

Indonesië kent tal van nationale feestdagen en religieuze feesten (islamitische, boeddhistische, hindoeïstische en christelijke). Belangrijke nationale feestdagen in Indonesië zijn: Nieuwjaarsdag (1 januari); *Kartini*-dag, een soort Moederdag (21 april); Onafhankelijkheidsdag (17 augustus); *Hari Pancasila* (1 oktober). Deze dag herinnert aan de vijf basisprincipes van de *Pancasila*: het geloof in één god; eenheid van Indonesië; beschaafde medemenselijkheid;

democratie; sociale gelijkheid voor alle Indonesiërs. In de praktijk komen deze principes steeds meer onder druk te staan.

Islamitische feestdagen in Indonesië: De islamitische kalender is gebaseerd op de waarneming van de maan en wijkt daarom af van de telling van de westerse, Gregoriaanse, kalender. Volgens de westerse kalender schuiven de islamitische feestdagen ieder jaar een dag of tien naar voren. De *ramadan* is het belangrijkste islamitische feest. Tijdens deze periode eten, drinken en roken moslims niet tussen zonsopgang en zonsondergang. Vasten is immers een van de belangrijkste plichten van een moslim. Toeristen hebben weinig te vrezen. Je hoeft in de vastentijd geen honger te lijden want in toeristenplaatsen zijn de meeste restaurants overdag gewoon open. Het spreekt vanzelf dat je de mensen niet de ogen moet uitsteken door demonstratief te gaan eten. Na zonsondergang staat alles in het teken van eten en is elke maaltijd een feest. Het driedaagse familiefeest *Idul Fitri* dat ook wel *Lebaran* of het Suikerfeest wordt genoemd volgt direct na de *ramadan*. Een ander belangrijk feest is het offerfeest, *Idul Adha*. Iedere familie slacht dan op rituele wijze een schaap. En dan zijn er *Tahun Baru Hijriyana* ofwel islamitisch nieuwjaar en *Maulud Nabi*, de geboortedag van de profeet Mohammed.

Andere religieuze feestdagen in Indonesië: Ook de meeste Chinese, boeddhistische en hindoeïstische feestdagen zijn gebaseerd op een maanjaar en vallen volgens onze kalender ieder jaar op een andere datum. Het Chinees Nieuwjaar; *Nyepi* ofwel Balinees Nieuwjaar en *Waisak* ter herdenking van de geboorte en dood van de Boeddha.

Foaien

In eenvoudige eetgelegenheden voor locals is het in Indonesië niet gebruikelijk om een fooi te geven. In eetgelegenheden waar vooral toeristen komen verwacht men dat wel. Afhankelijk van de mate van tevredenheid geef je 5 tot 10 procent van de rekening aan fooi. Ook is het gebruikelijk om aan gidsen en chauffeurs een fooi te geven.

Foaien voor begeleidend lokaal personeel: De reisbegeleiders, lokale gidsen en chauffeurs die voor Koning Aap werken verwachten een fooi, mits ze hun werk naar voldoening gedaan hebben. Een richtbedrag voor je reisbegeleider is 3 euro per reiziger per dag.

Land en landschap

Indonesië heeft ruim 17.000 eilanden die zich over 5120 kilometer uitstrekken. Ongeveer viervijfde van het gebied bestaat uit oceaan en tropische zeeën, en veel Indonesische eilanden zijn niet meer dan rotsen die boven de zeespiegel uitsteken. De enorme verscheidenheid aan landschappen in Indonesië is een gevolg van klimatologische en geologische factoren. Zo zijn de eilanden van West-Indonesië altijd bedekt geweest met dichte tropische regenwouden, de Oost-Indonesische eilanden daarentegen zijn veel droger met zelfs savannelandschappen.

Vulkanen in Indonesië: Vulkanen en bergen zijn kenmerkend voor het Indonesische landschap. Van de driehonderd vulkanen in de archipel zijn er nog ruim honderd actief. De bekendste vulkaan in Indonesië is de Gunung Krakatau, een vulkanisch eiland tussen Sumatra en Java. De vulkanen bepalen niet alleen het landschapsbeeld maar ze voeden ook de vruchtbare bodem waarop duizenden planten- en diersoorten leven. De archipel vormt het woongebied van onder andere olifanten, tijgers, luipaarden, orang oetans en zeeschildpadden. 's Werelds grootste bloem (*rafflesia*) groeit op Sumatra.

Nationale parken in Indonesië: Indonesië heeft tal van nationale parken maar het ecologisch evenwicht in het regenwoud wordt ernstig bedreigd door menselijke activiteiten of de gevolgen daarvan. Zo vindt er op grote schaal houtkap plaats, met als gevolg een toenemende erosie. Ook gaan gigantische stukken regenwoud verloren door bosbranden. Het nog resterende bosareaal van Indonesië beslaat ongeveer 60 procent van het totale landoppervlak. Het gaat daarbij vooral om zo'n 100 miljoen hectare tropisch regenwoud, na Brazilië het grootste oerwoudgebied op aarde.

Religie

In Indonesië woont de grootste islamitische gemeenschap ter wereld. Ongeveer 86 procent van de bevolking is islamitisch. Het overige deel van de Indonesische bevolking belijdt het christendom (10 procent, hindoeïsme (3 procent), boeddhisme (1 procent) of animisme. Hoe verder je naar het oosten gaat, hoe meer christenen en 'overigen' je tegenkomt.

Adat in Indonesië: In praktijk bestaat er in Indonesië een scala aan religieuze zienswijzen en gebruiken die sterk gekleurd zijn door plaatselijke tradities welke van generatie op generatie worden overgedragen. Deze plaatselijke gedefinieerde zienswijze bepalen de structuur van elke gemeenschap en staan in Indonesië bekend als *adat*, de gewoonten van een etnische groep of gemeenschap. Opvallend is dat welke bevolkingsgroep dan ook vaak de verschillende religieuze beleving en de *adat* met elkaar combineert. Iemand die zich houdt aan de wetten van de islam, kan zich daarnaast best bezighouden met andere praktijken, zoals het branden van wierook en het brengen van kleine offers aan plaatselijke geesten.

Mystiek in Indonesië: Veel aanhangers van de islam combineren islamitische rituelen met een diepgewortelde mystiek, die teruggrijpt op de pre-islamitische tijd. Voor menig moslim is er meer tussen hemel en aarde dan het blote oog kan zien. Verdwaalde zielen, geesten en spoken en andere onzichtbare wezens bevolken de mystieke wereld met hun goede en kwade krachten. Magische krachten die gewone stervelingen kunnen oproepen met hulp van mystici.

Hindoeïsme in Indonesië: Op Bali is het hindoeïsme alom aanwezig. Op straat struikel je letterlijk over de offerandes. Elk huis heeft een familietempel, elk wijk zijn eigen buurttempel en elk veld een offerandeplek voor de rijstgodin. Het geloof biedt de gelovigen houvast en structuur, en een overdaad aan ceremonies en zuiveringsrituelen. Alles bij elkaar zal een Balinees tijdens zijn leven aan letterlijk honderden rituelen en feesten deelnemen en er veel tijd en geld in investeren.

Animisme in Indonesië: In de moeilijk toegankelijke binnenlanden van Indonesië zoals op Kalimantan en West-Papua zijn veel mensen animist. Ze geloven dat alle materie 'beziel' is en dat er geesten in ieder mens, dier en voorwerp huizen. Vele honderden geesten wonen in bossen, rivieren en heuvels. Het tevreden stellen van geesten is een integraal onderdeel geworden van het leven. Tatoeages en gezegende amuletten moeten geluk brengen of beschermen tegen kwade invloeden. Wie bezeten is door de duivel of een kwade geest, gaat naar een *sjamaan*, medicijnman of geestenbezweerder. Verschillende volkeren geloven niet alleen in animisme, maar doen ook aan voorouderverering, een gewoonte om de zielen van overleden familieleden te aanbidden.

Taal

Op de Indonesische eilanden worden ongeveer 350 verschillende talen en dialecten gesproken. De officiële nationale taal van Indonesië is Bahasa Indonesia dat door het merendeel van de bevolking als tweede taal wordt gebruikt naast het lokale dialect. In de toeristische gebieden kun je terecht in het Engels en sommige ouderen spreken ook nog een aardig woordje Nederlands.

Enkele woorden in Bahasa Indonesia

Goedendag
Selamat siang

Dank u wel
Terima kasih

Mijn naam is ....
Nama saya ...

Prachtig
Bagus

Tot ziens
Sampai jumpa

1 *satu*
2 *dua*
3 *tiga*
4 *empat*
5 *lima*
6 *enam*
7 *tujuh*
8 *delapan*

9 sembilan
 10 sepuluh
 100 seratus
 200 dua ratus
 1000 seribu
 2000 dua ribu

Weer en klimaat

Het klimaat van Indonesië is tropisch en heeft twee seizoenen. Het droge seizoen (*musim kemarau*) is tussen april en oktober en het natte seizoen (*musim hujan*) tussen november en maart. De hoeveelheid neerslag varieert van eiland tot eiland, afhankelijk van de geografische ligging en hoogte. In de berggebieden valt aanzienlijk meer regen dan in de laagvlakten. In Indonesië heeft regen een andere betekenis dan in Nederland en België: in combinatie met de hoge gemiddelde temperatuur (het hele jaar door vrij constant 30°C) kan een regenbui verfrissend werken. De wegen zijn dan minder stoffig en bloemen en planten lijken extra tot leven te komen.

Beste reistijd voor Indonesië: De beste periode voor een [rondreis Indonesië](#) of een [familiereis Indonesië](#) verschilt per eiland. Op zich kun je prima in de regentijd naar Indonesië reizen. Voordeel is dat het landschap dan op z'n mooist (en groenst) is. Ga je aan het einde van de droge moesson dan heb je de 'pech' dat het landschap droog en kaal is. Tijdens de regentijd regent het bijna nooit de hele dag en de temperatuur blijft ook tijdens de buien aangenaam.

Klimaattabel: Houd er rekening mee dat wanneer je de bergen ingaat of vulkanen beklimt, het 's ochtends flink koud kan zijn en je een windjack of trui nodig hebt. Klimaattabel: De vier cijfers die telkens worden genoemd zijn van links naar rechts: de gemiddelde maximum temperatuur in graden Celsius, aantal zonuren per dag, aantal dagen per maand met minimaal 1 mm-neerslag per dag en- de gemiddelde temperatuur van het zeewater.

PADANG (SUMATRA)

Maand	T Gem	Zon	Regen	T W
Januari	31	6	15	29
Februari	31	7	15	29
Maart	31	6	19	30
April	31	6	18	30
Mei	31	7	15	30
Juni	31	7	13	30
Juli	31	7	14	29
Augustus	31	6	16	29
September	31	5	17	29
Oktober	31	5	20	29
November	31	5	21	29
December	31	6	24	29

JOGYAKARTA (JAVA)

Maand	T Gem	Zon	Regen	T W
Januari	27	5	27	
Februari	28	6	26	
Maart	28	6	25	
April	29	7	20	
Mei	29	7	14	
Juni	28	8	14	
Juli	28	8	15	
Augustus	29	8	17	
September	29	7	17	
Oktober	29	7	20	
November	29	6	26	
December	28	6	26	

DENPASAR (BALI)

Maand	T Gem	Zon	Regen	T W
Januari	30	7	25	28
Februari	30	7	24	28
Maart	31	8	24	28
April	31	9	15	28
Mei	31	9	10	28
Juni	30	9	11	28
Juli	30	10	12	27
Augustus	31	10	13	27
September	31	10	10	28
Oktober	31	10	15	28
November	31	9	19	29

Adressen**Ambassade van Indonesië in Nederland**

Tobias Asserlaan 8, 2517 CK Den Haag

T 070 310 81 00

I <https://indonesia.nl/en/>**Ambassade van Indonesië in België**

Laan van Tervuren 294, 1150 Brussel

T 02 771 2014

E primebxl@skynet.be

I <https://kemlu.go.id/brussels/en>**Ambassade van Nederland in Indonesië**

Jalan H.R. Rasuna Saïd, Kavel S-3 Kuningan, Jakarta 12950

T +62 21 524 82 00

E jak@minbuza.nl

I www.nederlandwereldwijd.nl**Ambassade van België in Indonesië**

Wisma BCA (Deutsche Bank Building - 16th floor), Jalan Imam Bonjol, 80, 10310 Jakarta Pusat

T 0062 21 316 20 30

E Jakarta@diplobel.fed.be

I <http://indonesia.diplomatie.belgium.be>

Communicatie

Indonesië beschikt over een uitgebreid mobiel GSM netwerk. Een overzicht van de beltarieven per provider vind je op www.bellen.com. Het internationale landnummer voor Indonesië is +62, voor Nederland +31 en voor België +32.

Internet in Indonesië: Als je een simlockvrij toestel hebt kun je ter plekke een prepaid simkaart kopen waarmee je gebruik kunt maken van mobiel internet. Een kaart van 2 gigabyte biedt ruim voldoende voor dagelijks internetgebruik, whatsapp en eventueel bellen via whatsapp. Met een internetkaart ben je niet afhankelijk van wifi. Deze zijn verkrijgbaar bij belwinkels zoals van Telkomsle, Indosat, XL Axiata, 3 (Tri) e.d. Informeer welke provider het beste bereik heeft in de eilanden die je wilt gaan bezoeken. Een handige app die je thuis al kunt downloaden is Maps.Me. Met deze app kun je plattegronden downloaden die je vervolgens offline kunt gebruiken.

De meeste hotels bieden WiFi aan, net als veel restaurants en cafés.

Elektriciteit

De netspanning in Indonesië is 220 volt, een enkele keer komt 110 volt voor. De stekkers die in Nederland en België gebruikt worden passen in Indonesië op de meeste niet-gearde stopcontacten al moet je soms een beetje duwen. Stroomstoringen komen soms voor. Een verloopstekker, reservebatterijen en een zaklamp kunnen handig zijn tijdens je [Indonesië rondreis](#) en je [Indonesië familiereis](#). Kijk [hier](#) als je wilt zien wat voor stopcontact en stekkers in Indonesië gebruikelijk zijn.

Gezondheid

Vaccinaties voor Indonesië worden beslist aangeraden. Voor de actuele stand van zaken verwijzen we naar www.lcr.nl, de website van het Landelijk Coördinatiecentrum Reizigersadvisering (LCR) dat de richtlijnen uitdeeft voor vaccinaties en preventie van malaria. In België kun je vergelijkbare informatie krijgen op www.wanda.be.

Vaccineren bij je thuis! Bij veel Indonesië reizen die we aanbieden zijn inentingen tegen de belangrijkste ziekten noodzakelijk. Niet het meest leuke deel van je reisvoorbereiding maar wel onvermijdelijk. Koning Aap heeft in

samenwerking met [Thuisvaccinatie.nl](https://thuisvaccinatie.nl) een oplossing gevonden voor deze vaak tijdrovende klus. In plaats van dat jij naar de GGD of huisarts moet gaan, komt een huisarts bij je thuis op het moment dat het jou schikt om de benodigde inentingen te zetten. [Thuisvaccinatie.nl](https://thuisvaccinatie.nl) is een landelijk werkend vaccinatiecentrum (enkel in Nederland). Als je minstens 4 weken voor vertrek contact met hen opneemt, garanderen we dat je gebruik kunt maken van deze unieke service. Een handig alternatief voor de GGD! Maak hier een [afspraak voor jouw vaccinaties](#).

Reisapotheek voor Indonesië: Neem op onze [reizen door Indonesië](#) een kleine reisapotheek mee met daarin o.a. jodium, pleisters, en middelen tegen koorts, diarree, verstopping, insectenbeten, zonnebrand en eventueel een middel tegen reisziekte. Denk ook aan een tekentang, thermometer (onbreekbaar), ORS (Oral Rehydration Salts, tegen uitdroging) en vitaminetabletten. Voor de hygiëne op reis o.a. een flesje desinfecteergel en ontsmettingsdoekjes. Als je naar een malariagebied gaat, denk dan aan anti-malaria tabletten en muggenolie met DEET.

Europees Medisch Paspoort: Handig om mee te nemen is het Europees Medisch Paspoort, een document waarmee je in urgente situaties veel problemen kan voorkomen. Het paspoort is opgesteld in elf talen, waardoor de hulpverlener (in het buitenland) eenvoudig de gegevens van de patiënt, zijn of haar ziekten, aandoeningen en medicijngebruik kan opzoeken. Ook is vermeld wie de behandelende arts is en wie er in dringende gevallen gewaarschuwd kan worden. Het medisch paspoort is onder andere verkrijgbaar bij huisarts, de Reisdokter, apotheek en GGD.

Preventieve maatregelen in Indonesië: Bij aankomst is het zaak de tijd te nemen om te acclimatiseren. Wees voorzichtig met zonnen en zet bij uitstapjes in de volle zon iets op je hoofd. Omdat je in de droge hitte ongemerkt veel vocht verliest, moet je steeds veel blijven drinken en wat extra zout op je eten strooien. Warme dranken zijn over het algemeen beter dan ijskoude. Je maag en darmen worden dan minder belast. Het water uit de kraan is niet drinkbaar. Vind hier meer informatie over [gezond op reis](#).

Bagage en kleding

We adviseren je om de bagage mee te nemen in een rugzak of in een zachte reistas (met wieltjes). Een harde koffer raden we af. Het gewicht van je bagage kan meestal beperkt blijven tot maximaal vijftien kilo per persoon.

Wat betreft je kleding raden we je aan om op je [Indonesië reis](#) praktische kleren mee te nemen die zich makkelijk laten combineren (laag over laag). We vragen je om in je kledingkeuze respect te tonen voor de lokale cultuur. Het dragen van korte broeken en t-shirts is hier echter geen probleem.

Het is aan te raden sandalen en stevige wandelschoenen mee te nemen voor de wandeltochten die we maken. Een trui voor de avonden kan ook geen kwaad.

Denk bij het samenstellen van je bagage aan bijvoorbeeld: zaklamp, waterfles, naaigerei, wasmiddel, universeel geldige verloopstekker, reisgids, hoofdbedekking, zonnebril, zonnecreme, lakenzak, toiletartikelen, badslippers, zwemkleding, wekker, schrijfgerei, schaar, beker en zakmes.

Geldzaken

De munteenheid van Indonesië is de *rupiah* (IDR). Er zijn biljetten van 1000, 2000, 5000, 10.000, 20.000, 50.000 en 100.000 rupiah en muntgeld van 100, 200, 500 en 1000 rupiah. Kijk voor de actuele wisselkoers op www.oanda.com.

ATM in Indonesië: Op luchthavens en steden en gebieden waar veel toeristen komen, zoals op Java en Bali, kun je op veel plaatsen terecht bij een geldautomaat, aangeduid door de letters *ATM*. Het bedrag dat je per opname kunt pinnen varieert omgerekend tussen de 75 en 150 euro. Bij ATM's met biljetten van 50.000 rupiah kun je maximaal 80 euro opnemen. Houd er rekening mee dat banken per opname een commissie van ongeveer twee euro berekenen.

Veilig pinnen in Indonesië: Om veiligheidsredenen hebben Nederlandse en Belgische banken de bankpassen met Cirrus/Maestro-logo standaard ingesteld op gebruik binnen Europa. Indien je geld wilt pinnen in Indonesië dien je deze instelling tijdelijk te wijzigen naar 'Wereld'.

Buitenlandse valuta in Indonesië: Reis je naar gebieden waar weinig toeristen komen en geen grote plaatsen zijn, dan is het handig om contante euro's of Amerikaanse dollars achter de hand te hebben. Zorg er wel voor dat de biljetten niet beschadigd zijn en de dollarbiljetten na 2004 gedrukt zijn, anders worden ze niet geaccepteerd. De

grotere hotels, restaurants en winkels accepteren creditcards.

Openingstijden

Banken in Indonesië zijn op werkdagen doorgaans open van 8.00 tot 15.00, op zaterdag zijn slechts enkele vestigingen geopend tot 12.00 uur. Postkantoren zijn van maandag t/m donderdag tussen 8.00 tot 15.00 uur open, op vrijdag tot 11.00 uur en op zaterdag tot 14.00 uur.

Shoppern in Indonesië: De meeste winkels in Indonesië zijn open van 8.00 tot 21.00 uur. Sommige kleine zaken sluiten pas 's avonds laat. Veel winkels zijn ook op zondag open.

Fotografie

Wil je mensen fotograferen in Indonesië, vraag dan altijd eerst om toestemming (*permisi?*) of maak een gebaar waarmee je duidelijk maakt dat je iemand op de foto wilt zetten. Neem de tijd en maak contact, desnoods met handen en voeten. Laat ook het resultaat zien als je een foto hebt gemaakt met een digitale camera. Vraag toestemming als je (religieuze) ceremonies wilt fotograferen. Het is vaak geen probleem, al verwacht men soms een kleine donatie. Houd je in en rond tempels op de achtergrond, zodat mensen zich niet aan je storen. Gebruik van flitslicht is meestal verboden, zoals bij tempelfestivals op Bali. Maak geen foto's van badende mensen in de rivier. Dat ervaart men als een inbreuk op de privacy.

Het is verboden om strategische plaatsen als vliegvelden, militaire kampementen, bruggen, overheidsgebouwen, havens en dergelijke te fotograferen.

Veiligheid

In Indonesië kun je bijna overal veilig reizen. Zakkenrollen, tasjesroof en straatovervallen komen overal ter wereld voor, ook in de grote steden in Indonesië. Kleine criminelen zijn vooral actief in het gedrang op markten, in de bus en op bus- en treinstations. Wees hier alert.

Veilig reizen in Indonesië: Geld en belangrijke papieren kun je het beste in de kluis van je hotel bewaren. Waardevolle sieraden kun je beter niet meenemen op reis. Ben je onderweg draag je papieren, geld en passen dan op je lichaam, bijvoorbeeld in zakjes aan de binnenkant van je kleding of in een buidel onder je kleding. Stop niet al je geld en pasjes in je portemonnee zodat je niet alles kwijt bent als je zakken gerold worden. Mocht je onverhoopt bestolen worden, zorg dat je vooraf de app 'SOS op reis' gedownload hebt zodat je alle belangrijke telefoonnummers bij de hand hebt. Doe aangifte bij de politie, dat is nodig voor de verzekering.

Reisadviezen voor Indonesië: Actuele informatie over de veiligheid in Indonesië vind je op de website van het ministerie van Buitenlandse Zaken: www.nederlandwereldwijd.nl. Ook op de website van het [Belgische Ministerie van Buitenlandse Zaken](http://www.belgium.be/nl/indonesië) vind je nuttige reistips.

Tijdsverschil

Indonesië kent drie tijdzones. Op Java en Sumatra staat de klok in de winter zes uur voor op onze tijd. Op Kalimantan, Sulawesi en de Kleine Sunda Eilanden (inclusief Bali) zeven uur en op de Molukken en Papua Barat acht uur. In de zomertijd is het tijdsverschil met Indonesië een uur minder.

Reisdocumenten

Internationaal paspoort:

Wij adviseren je om op reis te gaan met een internationaal paspoort dat bij terugkeer van je reis nog minimaal zes maanden geldig is.

Visum:

Voor deze bestemming ontvang je bij aankomst in Indonesië een 'Visa on Arrival' voor een verblijf van maximaal 30 dagen. Het visum kost rond de € 35-, en moet ter plaatse cash betaald worden.

Als je afwijkend reist van de groepsreis raden wij je aan om je goed te laten informeren over of een 'Visum on Arrival' mogelijk is.

Onze partner Traveldocs helpt je graag verder en is telefonisch bereikbaar via +31 (0)23 2210004. Traveldocs is een gespecialiseerde visumdienst voor Nederland (voor Nederlandse paspoorthouders) en België (voor Belgische paspoorthouders).

Kijk op de website van Traveldocs voor meer informatie:

- Nederlandse reizigers bezoeken: [visum-legalisatie.nl/koningaap-nl](https://www.visum-legalisatie.nl/koningaap-nl)
- Belgische reizigers bezoeken: [visum-legalisatie.nl/koningaap-be](https://www.visum-legalisatie.nl/koningaap-be)

Reizigers die niet beschikken over de Nederlandse of Belgische nationaliteit, dienen zelf contact op te nemen met de betreffende ambassade(s) en hun eventuele visum te regelen.

Reizigers met meereizende kinderen onder de 18 jaar dienen zelf bij de betreffende ambassade te informeren naar eventuele aanvullende toelatingseisen.

Reisdocumenten

Internationaal paspoort

Wij adviseren je om op reis te gaan met een internationaal paspoort dat bij terugkeer van je reis nog minimaal zes maanden geldig is. Als je naar Indonesië reist moet je paspoort beschikken over tenminste 1 lege visumpagina. Een noodpaspoort is niet toegestaan.

Visum

Voor deze bestemming ontvang je bij aankomst in Indonesië een 'Visa on Arrival' voor een verblijf van maximaal 30 dagen. Het visum kost rond de 35 euro, en moet ter plaatse contant betaald worden.

Als je afwijkend reist van de groepsreis raden wij je aan om je goed te laten informeren over of een 'Visum on Arrival' mogelijk is. Onze partner Traveldocs helpt je graag verder en is telefonisch bereikbaar via +31 (0)23 22 100 04. Traveldocs is een gespecialiseerde visumdienst voor Nederland (voor Nederlandse paspoorthouders) en België (voor Belgische paspoorthouders).

Kijk op de website van Traveldocs voor meer informatie:

- Nederlandse reizigers bezoeken: [visum-legalisatie.nl/koningaap-nl](https://www.visum-legalisatie.nl/koningaap-nl)
- Belgische reizigers bezoeken: [visum-legalisatie.nl/koningaap-be](https://www.visum-legalisatie.nl/koningaap-be)

Reizigers die niet beschikken over de Nederlandse of Belgische nationaliteit, dienen zelf contact op te nemen met de betreffende ambassade(s) en hun eventuele visum te regelen.

Reizigers met meereizende kinderen onder de 18 jaar dienen zelf bij de betreffende ambassade te informeren naar eventuele aanvullende toelatingseisen.

Accommodatie en transport

Vervoer

De gebruikte vervoersmiddelen zijn zeer divers. Gedurende het grootste deel van de reis heb je een eigen airconditioned (mini)bus ter beschikking. Wel is het zo dat deze bussen van mindere kwaliteit zijn dan we in Nederland en België gewend zijn. We kiezen ervoor het traject van Jakarta naar Bandung en van Bandung naar Yogyakarta per trein af te leggen. Ook het traject van Yogyakarta naar Malang leg je af per trein (dit traject is namelijk zeer berucht om zijn lange files die je vermijdt als je per trein reist). Je draagt zelf je bagage op de stations. De treinreizen zijn in de 'Executive Class', je hebt gereserveerde zitplaatsen.

Daarnaast vaar je van Java naar Bali met de lokale veerpont en neem je de *fast boat* van Bali (Padangbai) naar de Gili Eilanden, en weer terug naar Bali (Benoa).

De transfers van en naar de luchthaven zijn inbegrepen bij de reissom. Indien je kiest voor het landarrangement, zijn de transfers van en naar de luchthaven niet inclusief.

Reisafstanden

Luchthaven Jakarta naar hotel in Jakarta: 30 km / 1 uur
 Jakarta naar Bandung: 250 km / 8 uur (per trein)
 Bandung naar Yogyakarta: 408 km / 11 uur (per trein)
 Yogyakarta naar Malang: 355 km / 8 uur (per trein)
 Malang naar Bromo: 115 km / 4 uur
 Bromo naar Kalibaru: 184 km / 6 uur
 Kalibaru naar Pemuteran: 99 km / 3 uur (inclusief vaartijd)
 Pemuteran naar Ubud: 132 km / 3 uur
 Ubud naar Candidasa: 64 km / 2 uur
 Candidasa naar Gili Eilanden: ½ uur met de bus en 2 uur met de boot
 Gili Eilanden naar Sanur: 20 minuten naar de boot (afhankelijk van het eiland waar je verblijft), daarna 2 uur met de boot en 1½ uur met de bus
 Sanur naar Denpasar luchthaven: 15 km / 1 uur

NB: De genoemde 'kale' reisduur per dag is sterk afhankelijk van de verkeersdrukke, wegconditie en het weer. De tijd is dan ook uiteraard bij benadering.

NB: In uitzonderlijke gevallen vaart de fast boat niet. We zijn dan genoodzaakt gebruik te maken van de reguliere ferry van Bali naar Lombok. Uiteraard ben je dan flink langer onderweg.

Accommodatie

Tijdens onze reis door Java, Bali en de Gili Eilanden overnacht je afwisselend in middenklasse hotels en guesthouses. Je hebt dan tweepersoonskamers, meestal met douche of mandi en toilet op de kamer. Bij de selectie van deze hotels letten we vooral op de locatie, hygiëne en sfeer. De hotels of guesthouses zijn over het algemeen (waar mogelijk) gesitueerd in het centrum van de plaats waar we verblijven. Enkele hotels hebben airconditioning, in de overige hotels is waar nodig een fan aanwezig. De kamers hebben soms een veranda met een eigen zitje. Je verblijft op basis van logies met ontbijt. De meeste hotels hanteren een 'check out' tijd van 12.00 uur 's middags.

Alle geplande hotels (met uitzondering van Jakarta en Bromo) hebben een zwembad; fijn om de Indonesische warmte van je af te spoelen! In uitzonderlijke gevallen kan het voorkomen dat er andere hotels zonder zwembad gebruikt moeten worden. Als dit zich voordoet zullen we proberen een passend alternatief te vinden.

Kamer op indeling & verwachtingen

Kies je voor een kamer op indeling, dan deel je een kamer met een deelnemer van hetzelfde geslacht zoals vermeld in het paspoort. We begrijpen dat dit niet altijd overeenkomt met iemands identiteit. Geldt dit voor jou, neem dan gerust contact met ons op, dan denken we met je mee.

Een kamer delen vraagt om wederzijds respect en rekening houden met elkaar. Weet je dat je snurkt, laat opblijft, 's nachts vaak uit bed moet of behoefte hebt aan meer privacy? Dan raden we aan een 1-persoonskamer te boeken (tegen toeslag).

Wijzigingen van kamergenoot zijn tijdens de reis alleen mogelijk in overleg met de reisbegeleider en met instemming van alle betrokkenen. Bij problemen is de reisbegeleider het eerste aanspreekpunt. Kan er geen oplossing worden gevonden en is één reiziger verantwoordelijk voor de overlast, dan dient deze een 1-persoonskamer te boeken en de extra kosten zelf te dragen.

Let op: binnen een maand voor vertrek of bij beperkte beschikbaarheid is een 1-persoonskamer op aanvraag.

1-persoonskamer

Je kunt er bij boeking voor kiezen een 1-persoonskamer te reserveren. Hiervoor geldt een eenpersoonskamertoeslag. De vermelde prijzen zijn vanaf-prijzen en kunnen per reisperiode verschillen. In het boekingsformulier zie je de prijs die geldt voor jouw vertrekdatum. Houd er rekening mee dat een 1-persoonskamer niet op alle locaties beschikbaar is en in sommige gevallen uitsluitend op aanvraag, afhankelijk van de beschikbaarheid.

Wifi beschikbaarheid

Wifi tijdens je reis is tegenwoordig onmisbaar. Of je nu contact wilt houden met het thuisfront, je mooiste reiservaringen wilt delen op sociale media of praktische zaken wilt regelen onderweg. Internet maakt het allemaal een makkelijker.

Bij al onze reizen vind je daarom onder het tabblad Accommodaties per (voorbeeld)accommodatie informatie over de beschikbare wifi. Houd er wel rekening mee dat wifi niet altijd gegarandeerd is. De beschikbaarheid en kwaliteit kunnen per accommodatie en per land verschillen.

Op deze reis is het niet mogelijk een driepersoonskamer te boeken.

NB: Het is mogelijk dat er gedurende de Ramadan op (vooral) Java onverwachte wijzigingen in het programma zijn door volle wegen, overboekte treinen of hotels. Het lijkt in die periode wel of geheel Indonesië onderweg is. Als dit zich voordoet zullen we proberen een passend alternatief te vinden.

Zwaarte van de reis

Deze reis valt in categorie 3.

Vaak krijgen we de vraag of een reis 'zwaar' is. Dit vinden we een moeilijke vraag omdat iedereen een reis op een andere manier ervaart. In het algemeen kun je stellen dat iedereen met een goede lichamelijke en geestelijke conditie zonder problemen kan deelnemen aan onze reizen. Dit betekent bijvoorbeeld dat je altijd je eigen bagage naar je kamer kunt brengen, - ook als er geen lift is - of dat een uitgebreide stadswandeling voor je geen probleem is. Culturele verschillen respecteer je en je kunt goed omgaan met onverwachte gebeurtenissen. Op basis van onze ervaring en de terugkoppeling van onze reizigers en reisbegeleiders geven we voor iedere reis tevens een indicatie voor de ervaren zwaarte. Zo hopen we je te helpen om de reis te kiezen die bij je past zodat jij zelf - én ook je medereizigers! - optimaal kunnen genieten. Bij deze indeling houden we rekening met de gebruikte accommodatie, reisduur, hoogteverschillen, zwaarte van wandelingen & ruimte om zelf invulling te geven aan programma.

De gebruikte vervoersmiddelen zijn zeer divers tijdens deze Indonesië rondreis. We kiezen ervoor de trajecten van Jakarta naar Bandung en Bandung naar Yogyakarta per trein af te leggen. Ook het traject van Yogyakarta naar Malang leg je af per trein (dit traject is namelijk zeer berucht om zijn lange files die je vermijdt als je per trein reist). De treinreizen zijn in de 'Executive Class', je hebt gereserveerde zitplaatsen. Daarnaast vaar je van Java naar Bali met de lokale veerpont en neem je de 'fast boat' van Bali naar de Gili Eilanden, en weer terug naar Bali. Voor de reisduur tussen de verschillende plaatsen kun je kijken naar het tabblad 'Meer reisinfo' onder het kopje 'Accommodatie en vervoer'. Je zult regelmatig zelf op de luchthavens en de trein- en bootstations met je bagage moeten sjouwen; zorg dat je hierop bent voorbereid. Je overnacht in kamers met eigen douche (of mandibak) en toilet, het hotelverblijf is op basis van logies met ontbijt. Alle geplande hotels (met uitzondering van Bromo) hebben een zwembad; fijn om de Indonesische warmte van je af te spoelen! Niet alle hotels hebben een lift. Onder het tabblad 'Accommodaties' vind je een impressie van de geplande hotels voor deze reis. NB: De Ramadan kenmerkt zich op (vooral) Java door volle wegen, overboekte treinen of hotels. Het lijkt in die periode wel of geheel Indonesië onderweg is.

Categorie 1: *Ontspannen reis, voor iedereen goed te doen. Korte reisafstanden, goede hotels, lichte wandelingen, reis met een laag tempo.*

Categorie 2: *Voor iedereen goed te doen. Soms wat langere reisafstanden. Goede hotels, soms avontuurlijke overnachting, eenvoudige wandelingen, reis in een gewoon tempo. Voldoende ruimte om ook zelf invulling te geven aan je reis door verblijf in grotere steden.*

Categorie 3: *Goed te doen voor iedereen die zich voorbereidt en zich flexibel opstelt. Er zitten zwaardere trajecten in de reis zoals langere reisafstanden (> 6 uur), treinreizen, wandelingen over ongebaande paden en/of ongelijke ondergrond, geringe hoogteverschillen en/of (meerdere) overnachtingen in eenvoudige accommodatie en/of je ervaart grote culturele verschillen. Soms minder ruimte om zelf zonder de overige deelnemers op pad te gaan (denk aan verblijf in wildpark).*

Categorie 4: *Redelijk stevige reis door lange reisafstanden, diverse zwaardere en/of meerdaagse wandelingen, hoogteverschillen, regelmatig eenvoudige accommodatie, minder ruimte voor eigen invulling omdat veel in groepsverband gedaan moet worden (verblijf in wildpark, reizen door ruige natuur).*

Categorie 5: *Zware reis die we alleen aanraden voor ervaren reizigers die beschikken over uitgebreide reiservaring en een zeer goede lichamelijke en geestelijke conditie hebben. Denk hierbij aan meerdaagse trektochten, reizen door ruig terrein, lange wandelafstanden per dag en/of grote hoogteverschillen.*

Neem bij twijfel contact met ons op. Wij adviseren jou graag bij de keuze voor een passende reis.

Reisbegeleiding

Al onze groepsreizen worden ter plekke uitgevoerd door **Nederlandstalige of lokale Engelstalige reisbegeleiders.**

Bij de vertrekdatum van een reis wordt dit op onze website duidelijk vermeld.

Veel klanten vragen ons of er **veel verschil is tussen een reisbegeleider uit België/Nederland of een lokale Engelssprekende reisbegeleider**. Wij vinden dat er aan beide keuzes voor- en nadelen verbonden zijn en dat iedereen daarom zelf moet afwegen welke keuze voor hem/haar de beste is.

Een **Nederlandstalige reisbegeleider** is meestal opgegroeid in België of Nederland en maakt daarom deel uit van onze westerse cultuur. Met hen is het over het algemeen makkelijker communiceren tijdens de reis, zowel wat betreft de taal als de culturele achtergrond. Daardoor kan deze reisbegeleider het groepsproces makkelijker volgen en bijsturen waar nodig. Vaak hebben zij ook uitgebreid gereisd of gewoond op de bestemming en hebben dus veel kennis over de lokale gebruiken en delen dit graag met je. Ook is de Nederlandstalige reisbegeleider zich zeer bewust van het belang van duurzaam toerisme; ze stimuleren het bezoeken van kleinschalige lokale restaurants, beperken het gebruik van plastic en geven duurzame tips tijdens de reis.

Een **lokale Engelstalige reisbegeleider** is natuurlijk op de bestemming opgegroeid en 'ademt' daarom deze bestemming. Hij of zij is hierdoor de aangewezen persoon om je in te wijden in de lokale gebruiken en cultuur. Overal is hij/zij thuis en dit communiceert erg makkelijk met de lokalen. Zijn of haar Engels heeft vaak een accent waardoor de communicatie iets moeilijker kan verlopen dan met een Nederlandstalige reisbegeleider. Positief is dat zo lokaal werk gecreëerd wordt op de bestemming zodat de lokale economie meer profiteert van je bezoek. Tenslotte geldt vaak een korting op een reis met een lokale Engelstalige reisbegeleider omdat bijvoorbeeld geen intercontinentaal vliegticket voor hen betaald hoeft te worden en wij dit verrekenen in onze prijzen.

Koning Aap stelt **hoge eisen aan de reisbegeleiding**. Een goede reisbegeleider is van grote meerwaarde op de reis! Wij zijn dan ook trots op ons team van professionele reisbegeleiders. Het zijn stuk voor stuk enthousiastelingen die allemaal de **liefde voor 'hun' land(en) graag aan anderen over brengen**. Ruime reiservaring én ervaring in het omgaan met groepen en (bij voorkeur) actieve kennis van lokale gebruiken en de taal zijn bij ons belangrijke selectiecriteria bij de keuze voor onze reisbegeleiders. Voor onze nieuwe reisbegeleiders worden speciale trainingen georganiseerd om ze voor te bereiden op hun rol tijdens de reis. Tijdens deze trainingen krijgen ze ook lastige praktijksituaties voorgeschoteld en leren ze waar de Koning Aap reisformule voor staat.

Daarnaast worden er met regelmaat bijeenkomsten georganiseerd voor de Nederlandstalige reisbegeleiders om essentiële kennis en ervaring uit te wisselen met elkaar en met medewerkers op kantoor, zodat de reizen op allerlei vlakken verbeterd kunnen worden.

De **primaire taak van onze reisbegeleiding** is toezien op een goede logistiek van de reis (vervoer en accommodatie). Ook waakt de reisbegeleiding over het verloop van het programma en over de aandacht die elk onderdeel krijgt. De reisbegeleider organiseert ter plekke een scala aan facultatieve excursies. Daarnaast fungeert hij of zij natuurlijk als centrale vraagbaak. Onze medewerkers kunnen veel vertellen over het land en de plaatselijke gewoonten. Realiseer je wel: een reisbegeleider is geen wandelende encyclopedie. Hoe je uiteindelijk het land ervaart bepaal je zelf, neem dus altijd een goede reisgids mee.

Natuurlijk heeft een reisbegeleider ook niet alles in de hand. Soms is er sprake van overmacht: door overstromingen of aardverschuivingen is de weg versperd, de overheid heeft de treinkaartjes geconfisqueerd of het hotel heeft de kamers al weggegeven. Bij dit soort tegenslagen zal de reisbegeleider op zoek gaan naar een alternatief.

Ondanks alle voorbereidingen en inspanningen van de reisbegeleider kan het gebeuren dat de reis toch niet geheel naar je verwachting verloopt. De reisbegeleider hoort dit dan graag van je, zodat er **ter plekke** naar een oplossing gezocht kan worden.

Het functioneren van onze reisbegeleiders evalueren we na iedere reis aan de hand van door deelnemers **ingevulde evaluatieformulieren**. Zo hebben wij te allen tijde zicht op hoe onze mensen in het veld opereren!

Je reisbegeleider verwacht aan het einde van de reis een **fooi** als zij/hij het werk goed heeft gedaan. Ons advies voor deze fooi verschilt per land, kijk voor een indicatie in de landeninformatie van je reisbestemming.

Bewust op reis

Reizen is andere culturen leren kennen, lokale mensen ontmoeten en prachtige natuur zien. En dat willen we ook nog

tot ver in de toekomst. Daarom houden wij bij onze reizen **rekening met milieu, mensen, natuur en cultuur**. Dit is niet alleen noodzakelijk maar ook nog eens heel leuk!

Local Impact Score

Voor elke reis streven we naar een minimale impact op het klimaat en een maximale positieve impact op de lokale omgeving. Om inzichtelijk te maken welk deel van onze uitgaven en de uitgaven van onze reizigers bij de lokale gemeenschap (accommodaties, restaurants en transport) terecht komt, hebben wij een Local Impact Score ontwikkeld.

De Local Impact Score bestaat uit twee elementen. Het eerste deel is opgebouwd uit een berekening van de vlucht, het landarrangement en het geschatte zakgeld. Het tweede deel is opgebouwd uit een waardensysteem van tien duurzaamheidscriteria waarvan wij vinden dat deze de lokale impact vergroten. Deze twee elementen samen vormen samen onze Local Impact score. Hoe hoger de score, hoe meer geld er in de lokale gemeenschap blijft. Lagere scores hebben uiteraard meer aandacht nodig in de toekomst. We doen er alles aan om een score waar mogelijk te verbeteren samen met onze lokale partners. We zullen de scores jaarlijks bijwerken en herzien.

De Local Impact Score van deze reis is: 647

Wil je meer lezen over de Local Impact Score of ben je benieuwd uit welke duurzaamheidscriteria de score is opgebouwd? Wij leggen je dit graag uit op [onze duurzaamheidspagina](#).

Bijkomende kosten en zakgeld

Zakgeld / Bijkomende kosten

Het door ons geadviseerde zakgeld is een minimum bedrag voor je maaltijden, drankjes, excursies, entreegelden, ter plaatse te betalen luchthavenbelastingen en fooien. Het bedrag dat je uiteindelijk uitgeeft hangt natuurlijk sterk af van je eigen uitgavepatroon, souvenirs zijn mede daarom niet inbegrepen.

Gezamenlijke uitgavenpot

Tijdens je reis kun je regelmatig gezamenlijk deelnemen aan excursies of (niet van tevoren betaalde) maaltijden. Ook zullen er hier en daar gemeenschappelijke fooien betaald worden. Om hiervoor niet elke keer apart te hoeven afrekenen wordt er een gezamenlijke uitgavenpot ingesteld. Aan het begin van de reis wordt door de reisbegeleider van iedereen geld ingezameld voor deze pot. Aan het eind van de reis volgt dan de afrekening, waarbij je geld terug kunt krijgen of bij moet betalen. Met deze uitgaven is rekening gehouden bij de hoogte van ons adviesbedrag voor het zakgeld.

De hoogte van deze gezamenlijke uitgavenpot voor deze reis bedraagt ca. € 200,- per persoon.

Landarrangement

Het is ook mogelijk om van deze rondreis alleen het landarrangement te boeken. Je regelt dan zelf de internationale vluchten en de transfer bij aankomst en vertrek. Met de andere deelnemers maak je vervolgens de reis volgens programma. Zo heb je een optimale vrijheid om zelf je reis samen te stellen en de vlucht te kiezen die bij je reisplannen past.

Op het boekingsformulier kun je ook aangeven of we, tegen betaling, nog een extra overnachting bij aankomst moeten regelen. Ook de transfer bij aankomst kan Koning Aap op individuele basis voor je regelen.

Voor al onze reizen hebben we een minimum aantal deelnemers nodig. Houd hier rekening mee voordat je zelf tickets gaat reserveren.

Het is in alle gevallen je eigen verantwoordelijkheid om op tijd bij het beginpunt van de reis aanwezig te zijn. Daarnaast zijn wij niet verantwoordelijk voor sporadische wijzigingen in de vertrekkende data van onze groepsreizen.

Verzekeringen

Zoals in onze reisvoorwaarden vermeld staat, stellen we het afsluiten van een reisverzekering verplicht. Mocht je nog geen reisverzekering hebben afgesloten, dan ben je verplicht hier vóór vertrek alsnog voor te zorgen. Mocht er onverhoopt iets gebeuren tijdens de reis of voor aanvang van de reis, dan kan dit je veel geld kosten. Door het afsluiten van een verzekering voorkom je hoge kosten. Koning Aap werkt al jaren samen met de bekende reisverzekeraar

Allianz Global Assistance. Zij hebben een speciaal pakket van reis- en annuleringsverzekeringen samengesteld dat aansluit op het avontuurlijk karakter van onze groepsreizen.

Je verzekeringen bij Koning Aap afsluiten: de voordelen

Hoewel het niet verplicht is om de verzekeringen bij Koning Aap af te sluiten, raden we dit wel aan. Omdat we goed op de hoogte zijn van de af te leggen reisroutes en ter plaatse beschikken over de medewerking van lokale agenten, zijn eventuele problemen makkelijker op te lossen wanneer de reisverzekering via Koning Aap is afgesloten. Een bijkomend voordeel is dat wanneer een reis onverhoopt niet door mocht gaan, de kosten van de afgesloten reis- en/of annuleringsverzekeringen geheel gerestitueerd worden.

Reis je met een reisgenoot?

Deelnemers die zich samen inschrijven op een reis raden we aan om een reisverzekering af te sluiten bij dezelfde verzekeringsmaatschappij. Bij een eventuele repatriëring van je reisgenoot voorkom je zo dat je als medereiziger (met een andere verzekering) geen toestemming krijgt om ook zonder kosten terug te keren.

Avontuurlijke excursies zijn op eigen risico

Met nadruk willen we er op wijzen dat reizigers die tijdens hun reis deel willen nemen aan avontuurlijke excursies (als raften, duiken, snorkelen, (bamboe)vlotvaren, kanoën, (water)skiën, (wind)surfen, parasailing, deltavliegen, parachutespringen, ballonvaren, bungee jumpen, canopy tour, canyoning, speleologie, mountain trekking, tokkelen, sandboarden, mountain biking, downhill biking en snowboarden) dit voor eigen risico doen en dat we hen dringend aanraden vooraf te controleren of hun reisverzekering deze activiteiten dekt.

Hoe sluit je een verzekering via ons af?

Dat is heel makkelijk! Bij het boeken van een reis, kun je in het boekingsformulier aangeven welke verzekering(en) je wilt bijboeken.

Overzicht verzekeringen

Voor meer informatie verwijzen we je door naar een pagina met meer uitleg over alle verzekeringsmogelijkheden.

- [Verzekeringspakketten voor reizigers uit Nederland](#)
- [Verzekeringspakketten voor reizigers uit België](#)

Veilig op reis

Wij zijn aangesloten bij de SGR en de ANVR. Voor jou als reiziger is dit een veilig gevoel, omdat je bij eventuele problemen altijd kunt terugvallen op deze organisaties.

Ook ons lidmaatschap van het Calamiteitenfonds geeft je de zekerheid dat, bij erkende calamiteiten die niet verzekerd zijn door je reisverzekering, extra kosten vergoed worden.

Veelgestelde vragen

Veelgestelde vragen over [Indonesië](#)

Landinformatie

Meer informatie over [Indonesië](#)

Verder nog belangrijk

We raden je aan om goed voorbereid op reis te gaan, lees daarom voldoende over je reisbestemming en vraag goed na welke vaccinaties en andere medicatie je nodig hebt. Hieronder volgen nog een paar belangrijke zaken.

Persoonsgegevens

Zorg dat je je persoons- en paspoortgegevens (als geslacht, geboortedatum, voornamen en achternaam zoals vermeld in je paspoort) correct invult, aangezien deze uiteraard nodig zijn voor het inboeken van je vluchten, eventuele treintickets of accommodatie. Check na ontvangst van je (digitale) boekingsbevestiging of deze gegevens correct staan vermeld. Je bent zelf verantwoordelijk voor het verstrekken van correcte gegevens. Met onjuiste gegevens loop je het risico niet toegelaten te worden op een vlucht of buitenlandse luchthaven.

Feedback

Hoewel wij veel aandacht besteden aan het goed uitvoeren van onze reizen is het mogelijk dat een deelnemer aanmerkingen heeft over de uitvoering van de reis. Om te bewerkstelligen dat deze aanmerkingen direct tijdens de reis naar tevredenheid opgelost kunnen worden, is de deelnemer verplicht de aanmerkingen per omgaande schriftelijk aan de reisbegeleiding mee te delen. Klachten die niet tijdens de reis schriftelijk aan de reisbegeleiding zijn meegedeeld, zullen door ons na afloop van de reis niet in behandeling worden genomen.

Aantal deelnemers

Mocht het gepubliceerde minimum aantal deelnemers niet gehaald worden, dan hebben wij de mogelijkheid om deze reis schriftelijk of mondeling te annuleren. Ook het uiteindelijk niet verkrijgen van de benodigde vliegtickets, kan leiden tot het annuleren van de reis. Wij verplichten ons dit uiterlijk drie weken voor vertrek aan de deelnemers mee te delen.

Adventure Specialists BV

Koning Aap maakt deel uit van een groep avontuurlijke reisorganisaties die vallen onder Adventure Specialists BV. Zij werken op diverse manieren samen om te zorgen dat de reiziger zo veel mogelijk waar krijgt voor zijn geld. Achter de schermen wordt er samengewerkt op het gebied van inkoop en afhandeling en voor de reiziger betekent het dat we de kans vergroten dat de reizen doorgang vinden doordat we belangstellenden naar elkaar kunnen doorverwijzen. In het enkele geval dat een reis wordt geannuleerd, gaan we eerst kijken of we de reiziger kunnen onderbrengen bij één van de andere reisorganisaties (Koning Aap Nederland, Koning Aap België, Shoestring).

Boek niet te laat

Wacht met het boeken van een reis niet te lang, omdat we een maand voor een reis vertrekt (en in sommige gevallen eerder) onze vliegtuigstoelen moeten retourneren aan de desbetreffende luchtvaartmaatschappij. Daarna zijn de stoelen 'op aanvraag'. Bovendien kan laat boeken afwijkende vluchtschema's met bijbehorende vluchttoeslagen, extra transfers en eenpersoonskamertoeslagen met zich meebrengen.

Laatste nieuws

In de uitgebreide reisbeschrijving vind je de meest actuele informatie over onze reizen. In de loop van het jaar kunnen echter veranderingen optreden waardoor mogelijk het dag-tot-dag-programma of het vluchtschema aangepast dient te worden. Uiteraard zoeken we dan altijd naar een zo goed mogelijk alternatief. Al deze veranderingen worden, zodra bekend, vermeld op onze website bij de betreffende reis onder 'Laatste Nieuws'. Indien de inhoud van de uitgebreide reisbeschrijving afwijkt van de informatie in onze algemene brochure, is de beschrijving op onze website bindend.

Verlenging van de reis

Mocht je je reis willen verlengen, dan kun je dit aangeven op je boekingsformulier. Voor het wijzigen van de vlucht ten opzichte van de groepsvlucht brengen we standaard € 50,- per boeking in rekening. Bij de verlenging van je reis kun je te maken hebben met extra kosten, zoals meerkosten voor de vlucht (door bijvoorbeeld een andere luchtvaartmaatschappij of boekingsklasse), het regelen van eigen transfer, extra hotelnachten etc. Wij nemen (na ontvangst van je boekingsformulier!) zo spoedig mogelijk contact met je op om de prijs met je te bespreken. Pas nadat je hiermee akkoord bent gegaan, wordt je boeking definitief.

Tenslotte

Onze rondreizen gaan door landen waar het klimaat en andere factoren kunnen zorgen voor problemen. Dit kan betekenen dat we soms moeten afwijken van het bovenstaande programma. Tussentijdse aanpassingen van dienstregelingen en prijzen van de luchtvaartmaatschappijen kunnen eveneens leiden tot gewijzigde vluchtdagen en reissommen. We doen ons uiterste best om eventuele veranderingen zo snel mogelijk door te geven en de gevolgen ervan zo beperkt mogelijk te houden, maar we zijn niet verantwoordelijk voor factoren die buiten onze macht liggen. Je kunt op onze website kijken voor eventuele wijzigingen.

Adres

Bezoekadres Koning Aap Nederland

Entrada 224 1114 AA Amsterdam - Duivendrecht

Email

info@koningaap.nl

Telefoon

020-7887700

In geval van uiterste nood - 24 uur bereikbaar

Uitsluitend voor noodgevallen kun je ons buiten kantooruren bereiken op +31 (0)20-788 77 00. Je kiest dan in het keuzemenu voor nummer 1. Je wordt dan direct doorverbonden met onze alarmcentrale.

Bij een noodgeval moet je denken aan een last-minute annulering (binnen 24 uur voor vertrek), (vlucht)vertraging of ziekenhuisopname.

Openingstijden

Ons kantoor is geopend op de volgende tijden:

Maandag t/m vrijdag van 10-16 uur

Afspraak met een landenspecialist

Wil je een afspraak maken met één van onze landenspecialisten, bel dan van tevoren voor een afspraak, zodat je er zeker van bent dat je de juiste persoon te spreken krijgt.